

TVORBA NOVÝCH TYPOVÝCH POZÍCIÍ AKO SPÔSOB ZVÝŠENIA KVALITY SLUŽIEB SÚKROMNEJ BEZPEČNOSTI V SLOVENSKEJ REPUBLIKE – SÚČASNÝ STAV

Kamil Boc, Dagmar Vidriková^{*)}

ABSTRAKT

Článok v jeho prvej časti pojednáva o spôsobe zvýšenia kvality poskytovaných služieb súkromnej bezpečnosti prostredníctvom tvorby nových typových pozícií v tejto oblasti. Poukazuje na význam bezpečnostného priemyslu na národnej i nadnárodnej úrovni. Jedným z cieľov tvorby typových pozícií v podmienkach Slovenskej republiky je vytvorenie perspektívnosti zamestnania v súkromnej bezpečnosti na základe prepojenia vzdelania a praxe, s postupným skvalitňovaním služieb súkromnej bezpečnosti jej poskytovateľmi. Popisované nové typové pozície (uvedené v rovnomennom článku v druhej časti článku - systémové zmeny) rešpektujú oprávnené požiadavky spoločnosti a zamestnávateľov a vytvárajú predpoklady pre stabilizáciu zamestnancov súkromných bezpečnostných služieb a ich kariérny rast. Reagujú na súčasný negatívny vývoj zamestnanosti v Slovenskej republike, ako aj v ostatných štátoch Európskej únie.

Kľúčové slová: kvalita, súkromná bezpečnosť, typové pozície, národný štandard zamestnaní, nezamestnanosť, vzdelanie.

ABSTRACT

Article in its first part deals with perspective of development of services in private security and necessity of creation of new type positions in this field. It refers to importance of security industry on national as well as international level. One of the goals types of positions creation in conditions of Slovak Republic is creation of perspective of employment in private security based on connection between

---

^{*)}1. Kamil Boc, Ing., PhD., Katedra bezpečnostného manažmentu, Fakulta špeciálneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline, Ul. 1. Mája 32, 01026 Žilina, 041513- 6660, e-mail: Kamil.Boc@fsi.uniza.sk
2. Dagmar Vidriková, Ing., PhD., Katedra technických vied a informatiky, Fakulta špeciálneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline, Ul. 1. Mája 32, 01026 Žilina, 041513-6860, e-mail: Dagmar.Vidrikova@fsi.uniza.sk

education and practice with gradual quality increase of services in private security by their providers.

One of the goals that creation of types of positions in conditions of Slovak Republic sets is generation of perspective of employment in private security sphere based on connection between education and practice with consecutive increase of quality in private security services by its providers. Described types of positions (shown of the same name article in the second part of the article – System Changes) respect legitimate requirements of both the society and the employers and create preconditions for stabilization private security services employees and their career growth. They respond to current negative development of employment in Slovak Republic as well as in other member countries of European Union.

Key words: quality, private security, position type, national standard employment, unemployment, education.

ÚVOD

Služby súkromnej bezpečnosti (ďalej len „SB“) svojím poslaním stabilizujú podnikateľské prostredie najmä v oblasti pôsobenia bezpečnostných rizík kriminálneho charakteru. Úroveň ich poskytovania je doposiaľ negatívne ovplyvňovaná nielen vývojom nezamestnanosti, ale spoločenským vnímaním postavenia jej zamestnancov. Autori sa v ostatnom období zamerali na skúmanie vzťahu nezamestnanosti, počtu, kariérneho rastu a na predpokladaný vývoj počtu poskytovateľov súkromnej bezpečnosti v Slovenskej republike (ďalej len „SR“). Vedeckým zámerom autorov bola identifikácia a objektivizácia tých faktorov, ktoré významne ovplyvňujú tento druh špecifickej činnosti. Za účelom skúmania a postavenia zamestnancov služieb súkromnej bezpečnosti bola vykonaná analýza a komparácia počtu zamestnancov SB s niektorými členskými štátmi Európskej únie a v SR, realizované boli dotazníkové prieskumy a riadené rozhovory s prevádzkovateľmi služieb SB zo SR, Poľska a Česka.¹

1. FAKTORY OVPLYVŇUJÚCE SLUŽBY SÚKROMNEJ BEZPEČNOSTI V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

V rámci sféry služieb efektívne pôsobia aj súkromné bezpečnostné služby, ktoré sa stali jej neoddeliteľnou súčasťou. Podľa štatistiky CoESS² sa Slovensko z hľadiska počtu osôb poskytujúcich služby súkromnej bezpečnosti zaraďuje medzi popredné

---

¹ Táto časť článku je zameraná len na hodnotenie existujúceho stavu súkromnej bezpečnosti v SR. Predchádza druhej časti článku s rovnomerným názvom „Tvorba nových typových pozícií ako pôsob zvyšenia kvality súkromnej bezpečnosti v Slovenskej republike“ (od autorov Dagmar Vidriková, Kamil Boc), ktorý pojednáva o návrhu systémových zmien v tejto oblasti. Pre komplexné oboznámenie sa s návrhmi riešenia súčasného stavu je v rámci holisitického prístupu vhodné oboznámiť sa aj s touto druhou časťou článku. (Poznámka autorov).

² CoESS (Confederation of European Security Services) - je zastrešujúca európska organizácia združujúca 27 národných organizácií združujúcich zamestnávateľov SB z 18 členských štátov EÚ, zamestnávajúcich okolo 1,8 milióna súkromných bezpečnostných pracovníkov. Európska súkromná bezpečnostná služby priemysel vytvára ročný obrat približne € 35 miliárd eur.

štáty EÚ. Index SBS (podiel počtu poskytovateľov služieb súkromnej bezpečnosti na 10^4 obyvateľov) za rok 2012 nadobudol hodnotu 47.

Vývoj poskytovateľov služieb SB v SR, osobitne osôb poverených výkonom fyzickej ochrany alebo detektívnej služby (ďalej len „zamestnancov“), má stabilizovanú tendenciu. Je možné konštatovať, že aj napriek ekonomickej a finančnej kríze je jej vývoj relatívne priaznivý. Potvrďuje to aj predikcia vývoja počtu zamestnancov do roku 2015. Pri odhadovaní jej vývoja bola akceptovaná aj jej korelačná závislosť na vývoji počtu osôb v SR. Predikcia je vyjadrená v tabuľke 1 a obrázku 1. Pre predpoveď ďalšieho vývoja počtu poskytovateľov služieb SB bol použitý kauzálny prognostický model regresnej analýzy a pre výpočet parametrov regresnej rovnice metóda najmenších štvorcov.

Tabuľka 1: Vývoj počtu poskytovateľov služieb SB do roku 2011 a predikcia ich vývoja do roku 2015.
(Zdroj: Štatistický úrad SR, Demografia, Bratislava, 2013, upravené autormi)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Poc_zam	23573	24227	24199	24792	24880	25300	25541	25751	25931
Poc_obyv	5397766	5406972	5414972	5423703	5404322	5397036	5452019	5461704	5480918
Poc_nez	291900	257500	324200	389000	367900	377500			
Poc_tc	110775	106244	101713	97182	92651	88120	83589	79058	74527

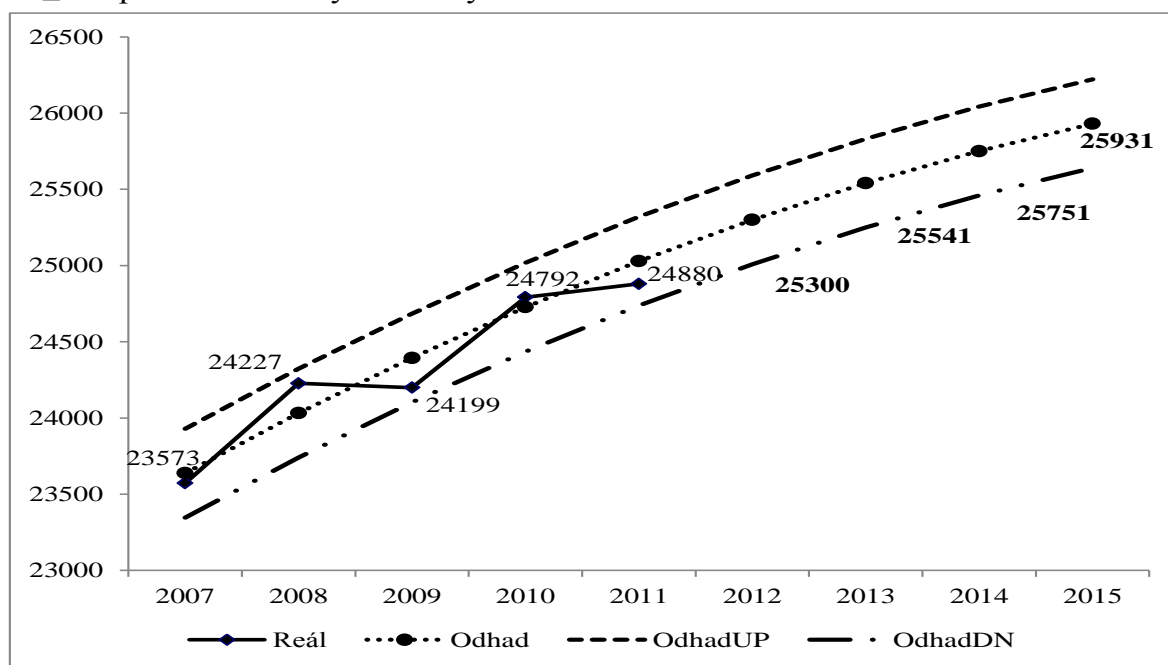
Legenda k tabuľke 1:

Poc_zam – počet poskytovateľov služieb BS v SR.

Poc_obyv – počet obyvateľov v SR.

Poc_nez – počet nezamestnaných v SR.

Poc_tc – počet evidovaných trestných činov v SR.

Obrázok 1: Predikcia vývoja počtu poskytovateľov služieb súkromnej bezpečnosti v SR.
(Zdroj: upravené autormi podľa Štatistického výkazu SBS SR rok 2011).

Legenda k obrázku 1:

Real – reálny počet poskytovateľov služieb SB.

Odhad –regresná priamka.

Odhad UP- Odhad DN – 95% intervalová predpoveď pre vývoj počtu poskytovateľov služieb SB.

Poznámka:

Z neoficiálnych štatistických údajov vyplýva, že v roku 2012 bolo Úradom SBS Prezídia PZ evidovaných celkom 25098 zamestnancov. Rozdiel medzi predikovaným a skutočným stavom predstavuje 262 osôb (t. j.0,799 %). Reálny počet zamestnancov v roku 2012 sa nachádza v dolnej časti fluktuáčného pásma.

Vychádzajúc z predikcie je možné predpokladať mierny nárast počtu zamestnancov služieb súkromnej bezpečnosti a to aj napriek hospodárskej kríze a rastúcej nezamestnanosti. Doteraz prevádzkovateľmi SB ostáva problémom vysoká fluktuácia zamestnancov. Vychádzajúc z celkovej miery nezamestnanosti, ktorá v niektorých okresoch Slovenska presahuje 20 % hranicu, je prirodzené, že do tejto služby sú prijímané aj osoby majúce záujem len preklenúť nepriaznivú sociálnu situáciu podmienenú nezamestnanosťou v pôvodnom pracovnom obore. Predpokladá sa, že po oživení ekonomiky, budú vyhľadávať lukratívnejšie a prirodzene aj lepšie platené pôvodné alebo im blízke pracovné pozície. Tým sa aj ich súčasný počet bude meniť a mierne poklesne. Uvedomujeme si, že tento trend nie je najvhodnejší a preto je v rámci SR prijímaný komplex opatrení na jeho stabilizáciu, resp. ďalší nielen početný, ale najmä kvalitatívny rast.

Jedným z identifikovaných dôvodov nízkeho uplatnenia uchádzačov o zamestnanie na trhu práce je nesúlad medzi ich dosiahnutými odbornými vedomosťami a zručnosťami a požiadavkami zamestnávateľov. Tento stav do značnej miery súvisí s nízkou flexibilitou vzdelávacieho systému, v ktorom absentuje aktuálny, objektívny a komplexný opis požiadaviek trhu práce využiteľný pre formovanie skladby vhodných vzdelávacích programov. Preto vyplynula potreba vykonať analýzu monitoringu požiadaviek trhu práce a navrhnúť také riešenia, ktoré umožnia efektívny prenos požiadaviek zamestnávateľov na kvalifikovanú pracovnú silu do vzdelávacieho systému.

Autormi článku v rámci prípravy vedeckého projektu VEGA „Model sústavy identifikátorov personálnych kompetencií s využitím expertných systémov a matematických nástrojov rozhodovania“ (ďalej len „projekt VEGA“) bola v rokoch 2011 – 2012 vykonaná analýza existujúceho stavu zamestnancov SB, zisťované a vyhodnotené boli motívy ich zamestnania sa v službách súkromnej bezpečnosti, dosiahnuté vzdelanie, odborné vedomosti a zručnosti, ako aj dĺžka bezpečnostnej praxe. Väčšina zamestnancov najmä na základných pozíciách (strážnik, vedúci zmeny fyzickej ochrany) spĺňa len kritériá ustanovené zákonom č. 473/2005 Z. z., sú držiteľmi preukazu odbornej spôsobilosti. Aj keď zákonné požiadavky tieto osoby formálne spĺňajú, nemajú však vytvorené podmienky pre ďalší odborný rast a kariérny postup. Za účelom komparácie riešenia zamestnanosti, kariérneho rastu, zvyšovania odbornej úrovne poskytovaných služieb súkromnej bezpečnosti v SR a v niektorých štátoch EÚ bol v roku 2011 vykonaný medzinárodný vedecký workshop pod názvom

„Kvalita a cena služieb v súkromnej bezpečnosti“. Účastníkmi workshopu boli aj zástupcovia medzinárodnej organizácie poskytovateľov služieb súkromnej bezpečnosti ESBOC z Česka a Poľska, ako aj členovia SKSB, ktorá je tiež jej členom.

Z vystúpení domácich aj zahraničných účastníkov workshopu, ako aj vykonaných analýz štatistických údajov a riadených rozhovorov (s členmi SKSB zamestnávajúcimi viac ako 40% všetkých poskytovateľov služieb súkromnej bezpečnosti na Slovensku) vyplynuli nasledujúce závery:

- 1) nízka spoločenská akceptovateľnosť zamestnancov SBS sa odráža v nízkej cene služby (napr. pri strážnej službe sú kontrahované ceny v intervale od 2,7 €/h do 3,5 €/h bez DPH),
- 2) cena služby je v kladnej korelácii (v kladnej lineárnej závislosti) s cenou práce,
- 3) nízka cena práce negatívne ovplyvňuje kvalitu odborného vzdelania a možnosti personálneho rastu zamestnancov, ako aj kvalitu spektra uchádzačov o zamestnanie v súkromnej bezpečnosti,
- 4) existujúce typové pozície v oblasti služieb súkromnej bezpečnosti nezodpovedajú súčasným požiadavkám zamestnávateľov (prevádzkovateľov služieb súkromnej bezpečnosti) a spoločnosti,
- 5) absentuje diferencovane využiteľný algoritmus výberu zamestnancov zohľadňujúci špecifiká týchto služieb.

Uvedené problémy spomaľujúco pôsobia nielen na zamestnanosť v SBS, ale aj na kvalitu poskytovaných služieb. Riešenie existujúceho stavu a dosiahnutie pozitívnych zmien si vyžaduje prijatie systémových opatrení. Tie by mali byť v prvom rade zamerané na zvýšenie nárokov na spôsobilosti zamestnancov SBS. Pre skúmanie rozsahu systémových zmien boli vytvorené modely s príslušnými požiadavkami a kompetenciami.

ZÁVER

V prvej časti článku autori chceli poukázať na nevyhnutnosť prepojenia praxe a akademickej pôdy. Vedecký prístup riešenia problémov zamestnanosti, úrovné vykonávaných činností, či personálneho výberu zamestnancov aj v úzko orientovanej oblasti, akým v tomto prípade bola SB s prepojením s praxou môže významne prispieť nielen zvyšovaniu odborných činností zamestnancov, ale vytvorením aj perspektív ich kariérneho rastu. Svojím spôsobom môže, aj keď len v limitovanom počte, znížiť nezamestnanosť najmä mladej, vysokoškolsky vzdelanej generácie.

Predpokladom dosiahnutia niektorých uvádzaných pozitívnych výsledkov uvádzaných v tomto článku, predchádzala niekoľko ročná aktívna spolupráca autorov s prevádzkovateľmi služieb SB.

Pre úplnosť poznania cieľov a vykonaných opatrení autorov k dosiahnutiu vytýčeného cieľa je vhodné oboznámiť sa aj s druhou časťou článku, ktorý plynule nadväzuje na túto prvú časť.

LITERATÚRA

- [1] BOC, K. - VIDRIKOVÁ, D.: *Analýza súčasného stavu štruktúry ľudského potenciálu v súkromných bezpečnostných službách*. In: Kvalita a cena služieb v súkromnej bezpečnosti [elektronický zdroj]: vedecko-odborný workshop s medzinárodnou účasťou: 17. jún 2011 Žilina. Žilina: Žilinská univerzita, Fakulta špeciálneho inžinierstva, 2011, ISBN 978-80-554-0392-2
- [2] GAŠPIERIK, L. - JANGL, Š. - BOC, K.: *Systémové pretenzie rozvoja súkromných bezpečnostných služieb v SR*. In: Aktuálne otázky súčasného a perspektívneho rozvoja súkromnej bezpečnosti [elektronický zdroj]: konferencia: Žilina 26.3.2010. Žilina: Žilinská univerzita, 2010, ISBN 978-80-554-0280-2
- [3] *Private Security Services in Europe CoESS, Facts & Figures 2011*, Brussel, 1780 Wemmel, 2012,
- [4] *Communication from the Commission - Annual Growth Survey 2013*, Brussel, 2013, COM(2012) 750 final
- [5] *OECD EMPLOYMENT OUTLOOK*, Brussel, OECD 2012, ISBN 978-92-64-166684
- [6] *Správa o činnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v Policajného zboru na úseku súkromných bezpečnostných služieb za rok 2007*
- [7] *Správa o činnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v Policajného zboru na úseku súkromných bezpečnostných služieb za rok 2008*
- [8] *Správa o činnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v Policajného zboru na úseku súkromných bezpečnostných služieb za rok 2009*
- [9] *Správa o činnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v Policajného zboru na úseku súkromných bezpečnostných služieb za rok 2010*
- [10] *Správa o činnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v Policajného zboru na úseku súkromných bezpečnostných služieb za rok 2011*
- [11] *Štatistická ročenka Slovenskej republiky 2011*, Štatistický úrad Slovenskej republiky VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2011, 663 str. ISBN: 978-80-224-1215-5
- [12] *Štatistický úrad Slovenskej republiky, Demografia*, 2013
- [13] *Zákon č. 473/2005 Z. z. o poskytovaní služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o súkromnej bezpečnosti) v znení neskorších predpisov.*

Článok recenzovali dvaja nezávislí recenzenti.